

MARMARA ÜNİVERSİTESİ FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRKLÜK ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

7

Kurucusu:

Hakkı Dursun YILDIZ

Âmil ÇELEBİOĞLU Armağanı

İstanbul, 1993

HASANÜ'L-ŞÜKRİ'NİN VEYSEL KARÂNİ HİKÂYESİ

ŞÜKRÜ ELÇİN*

Veysel Karânî (Üveys'il Karenî) hikâyesi, İslâm ve Türk Dünyası dinî edebiyatlarında çok tanınmış hakikî-menkabevî karakter taşıyan eserlerden biridir. Hikâye, (560-657) tarihleri arasında yaşayan deve çobanı Üveys'in hayatı etrafında teşekkül etmiştir.

Türkiye'de 13. asırda Sultan Veled'in İbtidânâme'sinden (Gölpınarlı tercümesi, 1976) itibaren zamanımıza doğru bir çok risâle, kitap, tezkire ve divanlarda zikri geçen ve "Allah, Peygamber, İslâm ve anne" sevgisini sâfiyetle telkine çalışan bu hikâye, Arap-Fars kaynaklarından tercüme suretiyle dilimize nakledilmiş, sonraları telif örnekleri meydana getirilmiştir.

Bizim Türkiye Türkçesi'nde görebildiğimiz en eski hikâye, Lâmiî Çelebi'nin (öl. 892/1497) Ferîdüddin Attar'dan Compilation Risâle-i Veysiye'si kısa, mensur bir eserdir. (Müellif hattı, F-B-177, Ankara Millî Kütüphanesi). İkinci uzun mesnevî, sonradan gelen şâirlere de model vazifesi gören Sabâî'nin "Der Na't-i Üveys-i Karen Kuddise Sırrehu" sudur. 630 civarında beyitten ibarettir. Mefâîlün, mefâîlün, faûlün veznindedir. (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İsmail Sâib Yazması, I-4247).

Ankara Millî Kütüphanesi'nde Osman bin Velî Boluvî'nin kaleme aldığı kısa, arapça "Menâkıb-ı Veysel Karânî" ile (3656/3) anonim Türkçe (153) beyit "fâilâtün, fâilâtün, fâilün" vezni ile yazılmış bir eser de vardır (3757/4).

Bu gün, zamanımız okuyucu kütlesinin ihtiyacına cevap veren yeni harfli Benekay, 1966; Bursalı, 1977; Akıncı, 1982; Cilasun, 1984; Bektaş, 1985.... gibi basmalarıyla bir repertuar teşkil eden hikâyenin bilinmeyen bir yazması elimizde bulunmaktadır.

* Prof. Dr., Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Müdürü.

Hasanü'l-Şükrî adlı şâir tarafından yazılan bu mesnevî 465 beyitten ibarettir. Vezni “mefâflün, mefâflün, feûlün” dür. Yazılış tarihi kaydedilmemiş bulunan hikâye, Çankırı İmâret mahallesinden Hasan Hulki tarafından (1322/1906) tarihinde istinsah edilmiştir. Şâirin mecmua içinde aynı müstensihin yazdığı ve (1324) tarihinde tamamladığı ikinci eseri Mansur Divânı adını taşımaktadır. Bu mesnevî “fâilâtün, fâilâtün, fâilün” vezni ile kaleme alınmıştır.

Her iki eser dikkate alındığı takdirde Hasanü'l-Şükrî'nin İslâm ve Tasavvuf konularında sağlam bilgilere sâhip olduğu anlaşılıyor. Kendisinin bir tarikat müntesibi olması da mümkündür.

Hasan Hulki, hikâyenin sonunda:

“İşbu risâlenin musannifi (müellifi) Hasan'ül Şükrî olup ne tarafta olduğu mâlûm olmadığı gibi mezkûr kitabın nâdirattan olduğundan ve yazma olması hasebiyle âleme neşrolunmak ve bir de her kim ki mütâlâa iderse duâda bulunmak üzere yâd-ı tezkâr ide” kaydını düşmüştür.

İlim adamlarının hayat prensibi veya tasavvuf felsefesi içinde tefsir ettikleri Veysel Karânî hikâyesinin (bakınız: Ahmet Yaşar Ocak, Veysel Karânî ve Üveysîlik, 1982) Hasanü'l-Şükrî yazmasını araştırmacıların dikkatine aynen sunuyorum.

Hâzâ Kitâbu Veysü'l Karânî Hasanü's-Şükrî Rahmetullâhi Teâla

Añalım Allah adın evvel ey yâr

Çün iş âsân olur añılsa her bâr

Anı zikr eyle her işde bes andan

Salâvat vir Resûl'e dil ü cândan

Hem Ashâb-ı güzîne kıl duâyı

Kamu evlâdına eyle senâyı

Cemî-i mürselîm ü enbiyâya

Gürûh-i ârifîn ü evliyâyı

Senâdan soñra ey merd-i yegâne
Üveys-i hâss-ı hazret bu cihâne
Kulak tut nice geldi diñle âkıl
Dâim tâatden olmaz-idi gâfil
Nice verdi aña Tanrı kerâmât
Ya ne cehd-ile buldı ol makâmât
Ne yerden zâhir oldu ol şehinşâh
Beyân eyleyelim lûtf itse Allâh
Ve ya ne nutk-ile medh idem añıñ
Hamîde vasfıñı ol arı cânıñ
Gel imdi diñle ol merd-i Hudâ'yı
Kulûbe doldurup nûr-i ziyâyı
Haberdâr olasıñ vasfıñdan anıñ
Hadîsinden safâlar dola cânıñ
Ol iklîm-i mübârek kim Yemen'dür
Anıñ bir köyi var adı Karen'dür
Hümâyûn menzili âlî mekândur
Şerefde kadr ile sankim cinândur
Muhammed Hazret-i Hakk'un habîbi
Doguban Mekke'den kobduğı gibi
Karen'de doğdı bir hurşîd-i tâbân
Melek sîretlü fahr-i âl-i insân
Gürûh-i evliyâ içinde ma'rûf
Serâser hüsn-i ahlâk ile mevsûf
Anın hakkında çok söz didi Ahmed
Nebîler şâhı sultân-ı Muhammed

Nebî kim rahmeten-lil âlemîndür
Didi kim Veys hayrî't-tâbiîndür

Dahı didi Habîbu'llâh ki yarın
Hudâ ba's ide halkın çünki varın

Dirile arsa-i Mahşer'de kamu
Açıla dergâh-ı uçmag u tamu

Hudâ halk ide yetmiş bin melâik
Kamusı Veys şekli-ile mâlik

Buların içlerine de Veysî pinhân
İdüp mahlûkı mahşer mest ü hayrân

Gire uçmağa Veys ol leşker-ile
Müşerref ol gürûh ol server ile

Geçüben arsa-i Mahşer'den ol şâh
Hırâmân cenneti seyr ide ol mâh

Yüzün görmeye anın hîç dîde
Haberî olmaya hergiz âferîde

İbâdetle olup âlemde me'lûf
Melek evsâf-ile olmuşdı mevsûf

Anıñçün ol nasîbe oldı mâlik
Refîkı oldı cümhûr-i melâik

Ki melek gibi eylerdi ibâdet
Hemîşe tâat idi ana âdet

Melâik'veş idüp tesbih dâim
Olurdu subh olunca gice kâim

Dir-idi kâimîn vardur felekde
Şerîkim bende cumhûr-i melekde

İkinci gece kılurdu rükû
Gözedüp subha-dek râh-ı huşû
Üçüncü gecede kılurdu secde
Varurdu secdesi içinde vecde
Şeb-i cârum oturup bî-tereddüd
Tahiyyât ile iderdi teşehhüd
Amelden bir nefes olmazdı hâli
Kamu zikr-i Hak idi kıyl ü kâli
Soñucu haşr neşr olunca âhir
Olnca her kişiniñ hâli zâhir
Makâmın bulıcak her kişi anda
Kimi dûzahda vü kimi cinânda
Makâmında durup ol şâh-ı kevneyn
Muhammed mâh-ı bürc-i Kabe kavseyn
Baka her yaña hayretle Muhammed
Diye kande ola Veys-i mücerred
Hıtâb-ı izzet ire k'ey habîbüm
Ne istersin âyâ âlfî nasîbüm
Diye Veys'i ararım yâ İlâhî
Diye Hak ey dü âlem pâdişâhı
Göremezsın sen anı çekme zahmet
Eyâ âlemlere lûtf ile rahmet
Nitekim görmedik idi cihânda
Bu dem hem görmeyesin cinânda
Pes andan diye seyyid yâ ilâhum
Gör meni ol yâ pâdişâhum

Pes andan Hak didi-kim yâ Muhammed
Eyâ mahbûbum ey Mahmûd u Ahmed

Beni gören seni görmek ne hâcet
Benem maksûd eyâ sâhib-saâdet

Seni görmek beni görmek içündür
Saña irmek baña irmek içündür

Seni bensiz diler mi görmek insân
Beni sensiz gören eyler mi husrân

Baňa kullarımı kılmaga irşâd
Seni halk itdim ey Sultân-ı ubbâd

Seniñçün yaratdım her ne-kim var
Velî Veys'i benimçün itdim izhâr

Bu yaña biz gelem hâlümüze
Yine başlayalum eşgalümüze

Pes âhır Mustafâ sultân-ı kevneyn
Şehî mecmû-i insân kurret'ül-ayn

Cihândan kılduğı vakt intikâli
Olup gâlib Hak'un şevk-i cemâli

Nekim var ise ol hâletde lâzım
Vasıyyet kıldı ol sultân-ı hâkim

Müheyyâ eyleyüp ashâb-ı dîni
Vasıyyet kıldı cümle bâb-ı dîni

Hilâfet emrini virüp atıka
Nasihât kıldı siddîk u sadıka

Didi kıl dîn-i İslâma riâyet
İdüp nefsin gibi halka sa'yet

Hak'ın her emrini ergör yerine
Mebâdbâ kim müselmanlar yerine
Didi yârânıña ey sultân-ı âlem
Cihân cism ü vücûduñ cân-ı âlem
Murakka' kim giyerdi hazretiñüz
Kime virmekdür anı niyyetiñüz
Teberrük şeydür ol dalk-ı mübârek
Muazzez kimse giyer anı bî-şek
Didi lûtf-ile ol sultân-ı enfa'
Ki Veys'ün lâyıkıdır ol murakka'
Çüm hükm-i Hakk-ile mevt ira baña
Ömer birle Ali Varsunlar aña
Aña teslîm idüp benden selâmı
Kabûl itsün murakka'la peyâmı
Keremden ümmetüme himmet itsün
Huzûr-ı Hak'da arz-ı minnet itsün
Hudâ dergâhına kılup tavazzu'
Benüm kalbünden iylesün terahhu'
Uhuvvet hakkını iltüp (iletüp) yerine
Duruşsun ümmetüm âsflerine
Ganîdür merhamet kılsun fakîre
Komasun girmege nâr-ı sa'îre
Kılup bu yolda makd-i himmetin harc
Yerine eylesün Hak rahmetin harc
Kılup itmâm cümle sâr-ı râhı
Yüridiler idüp derd-ile âhı

Kılup yollarda feryâd ü figânı
Yakup odlara nîrân-ı cinânı

Bile anları gele nice ashâb
Dökerdi gözleri hâk üstine âb

Añup vaslını şâh-ı enbiyânî
Yanarlar nâr-ı hicrân-ile anî

Gehî gözinden Ömer dökerdi Jâle
Gehî Haydar ider derd-ile nâle

Gehî ashâb ider nevh-ile zârî
Yakarlar âh odı (yla)la ol diyârı

İdüp dağlarda sahrâlarda ifgân
Giderler ağlaşu ol iki sultân

Kılup ifgân çü mürgân-ı havâyı
Pür iderlerdi kûhsârı fezâyı

Sararlar canlara âh ile âteş
Gören işiden olurdu müşevveş

Añuban gerdiş-i aksini devrin
Cihânî kıldığı kahr ü cevrin

Gehî eflâkiñ anup inkılâbın
Gehî dünyâ-yı dînîñ ıztırâbın

Zamânîñ dürlü evzâ-ı garîbin
Cihânîñ resmin nakş-ı acîbin

Olup biryân giryân eyleyüp âh
Bu şâhlar itdiler çün Kûfe'ye râh

Emir Kûfe-i istikbâl kıldı
Figân ü derd ile yanup yakıldı

Buları kondırup izzetler itdi
Heman san kuldurur hizmetler itdi
Salâ eylediler bu müslimîne
Kamu cem' oldu Kûfe câmi'ine
Çıkuban minbere Fârûk-ı pür-tâb
Okudu hutbei hûb İbn-i Hattâb
Resûl'e mersiye bir hutbe okur
Ki halkın cânına dûd ile od kor
Resûl'ün mevtin ol resme okudu
Cigerlerine sankim mih dokıdı
Yakıldı halk hasret odı(y) ile
Pür oldu çarh fûrkat dûdı(y) ile
Kopup mescide feryâd ü figânlar
Cigerler çâk oluban çıkdı cânlar
Dökildi yaşlar u dökildi yaşlar
Sular kana dönüp zehr oldu işler
Dirîg odına yandı cân ile serler
Dökildi havâdan bâl ile perler
Figândan yarılıban nice zühre
Sadâ-yı nâle irişdi sipihre
Çün oldu bir zaman yanup yakılmak
Bir az pes sâkin oldu nevha kılmak
Ömer mü'minlere tahsîn kıldı
Kılup lûtfı(y) ile teskîn kıldı
Pes andan müslimîne fahr-ı ashâb
Hitâb eyledi Ömer İbn-i Hattâb

Didi-kim kimse var mıdur Yemen'den
Murâdım vardır tâ soram anden

Hemân-dem durı geldi bir kaç âdem
Didiler biz Yemen ehliyüz ân-dem

Buyuruñuz murâdıñuz görelüm
Aña göre haber neyse virelüm

Didi bir köy sorarım size anden
Karen'dir adı etrâf-ı Yemen'den

Didiler bilürüz bir karye vardır
Hilâf söylemezüz doğru haberdir

Didi bilürmisiz anda bir er var
Adı Veysü'l Karen bir tâc-ı ser var

Didiler yâ emîn-el mü'minîn var
Velî siz añmaga yok anda mikdâr

Deve güder yabanda bir delüdir
İl içinde adı bağlamalıdur

Karen kurbinde var bir otlu vâdf
Ki vâdf-i İbil'dir anıñ adı

Deveyi her gün iletüp güder ânde
Gice issine ısmarlar Karen'de

İşi dâyim deve güdüp gözetmek
Virirler ahşamın bir pâre etmek

Kimin kendüsi yir kimin anası
Kuru etmezdür anlaruñ gidâsı

Begâyet hor u miskindir Karen'de
Aña hiç kimse hurmet kılmaz ande

Baş açık yalın ayak bir Arab'dir
Emîrû'l-mü'minîn anmak acebdir

Sebeb ne tâlib olasız aña siz
Ya ol kimdir ki siz anı añasız

Ömer didi-kim oldur hâcetimüz
Aña bulışmagadır himmetimiz

Resûlullâhı ol sultân-ı emced
Muhammed Mustafâ Mahmûd ü Ahmed

Vefât itdikde ol şâh-ı risâlet
Aña öz hırkasın kıldı vasıyyet

Didi varsun aña Ömer'le Hayder
Bizim şimdi murâdımızdır ol er

Kılavuz alup anden bes emîreyn
Revân oldu ol iki kurretü'l-ayn

İki sultân-ı dîn mahbûb-ı yâri
İrişdiler Karen köyine bâri

Soruban vâdf-i İbil'i bulurlar
Üveys'i arayup tâlib olurlar

Görürler ol mübârek zât-ı makbûl
İbâdetle namaz üstinde meşgûl

Teemmül kıldı pes bir dem emîreyn
Huzûr itsün deyü ol kurretü'l-ayn

Duyup bunları ol şâh-ı kirâmi
Ferâgat eyleyüp virdi selâmi

Virüp pes birbirine selâmi
Görüşdiler bu üç şâh-ı kirâmi

Selâmı İzzet-ile alup âhir
Didi ey serverân-ı dîn-i fâhir

Kadem rencîde kıldınız keremden
Hemîşe sûd-mend oluñ himemden

Ne istersin nedür burada meşhûd
Bu miskîniñ katında var ne maksûd

Didiler ey Hudâ'dan halka rahmet
Kabûl eyle Muhammed'den vasıyyet

Bizi irsâl kıldı hizmetüñe
Selâm itdi Muhammed hazretüñe

Muvâfıksın Hak'ın peygamberine
Vasıyyet emrini irgör yerine

Kabûl it hırka gönderdi tapuña
Risâlet hükm-ile geldik kapuña

Didi Hak'dan dilesin ümmetümi
Kabul itsün benüm vasıyyetümi

Resûl'ün lûtf kılup emrini tut
Koma âsileri hayrân ü mebhût

Kerem kıl emrini irgör yerine
Şefi'ol ümmetiñ âsilerine

Didi Veys-i Karen ol ehl-i ma'nâ
Kerâmet burci içre mâh-ı ma'nâ

Kudûm-i eşrefiñiz hayr ola
Velî istedigüñiz gayr ola

Ki ben bu izzete lâyıq degülem
Bu menzil ehli olacak degülem

Ki bir miskîn-i bîcâreyim ben
Karışmaz halka bir âvâreyim ben
Ömer dir ki ey envâr-ı merdüm
Mübârek elleriñi açın görelüm
Dimişdir Mustafâ Sultan-ı Muhtâr
Ki sağ elinde bir ak beni var
Ol ak ben nûrdan durur nişânı
Behak sanmañ bihakkı Hâlık anı
Elini açdı gördiler çü hâlin
Beyân eyledi ol ben vasf-ı hâlin
Didiler ey Hudâ'dan halka rahmet
Kabûl eyle Muhammed'den vasiyyet
Habîb-i Hakk'ın emrine mutî'ol
Günâhkâr ümmeti için şefî'ol
Didi siz muntazır oluñ biraz dem
Ki halvet Hakk'a arz-ı hâcet idem
Niyâz idüp Hudâ'nıñ hazretine
Şefâat idem anıñ ümmetine
Pes alup hırka(y)i vardı kenâre
Tazarru' eyledi ol pîr ü yâre
Didi-kim yâ İlâhî lûtufuñ işle
Günâhkâr ümmeti baña bağışla
Eğer bağışlamazsan ümmeti sen
Utanuram bu dalkı giymege ben
Bağışla bana âsî fırkasını
Giyem yâ Rab tâ kim hırkasını

Hitâb-ı izzet irdi ol demda añâ
Bağışladım nice biñ âsî saña

Üveyse ider kerem kıl yâ İlâhî
Bağışla cümleten ehl-i günâhı

Eğer bağışlamazsan ümmetiñe
İlâhî nice giyem kisvetiñi

Didi Veys'e Hudâ lûtfiyle ey dost
Çün itdiñ âsiyân ümmeti hâset

Arab kavminde var iki kabîle
Ulu kabîledür ikisi bile

Biri İbn-i Muzar biri rebî'a
Muayyendür şerîfe vü vazî'a

Begâyet çokdur anlarıñ davarı
Devesi ilkısı kâvi himârı

Dahi anlarda çokdır at ve katır
Kamu dürlü davarı var vâfir

Tüyi sağışı deñlü cümlesiniñ
Bağışladım kerâmâtuña seniñ

Dahi ol iki büyük illeriniñ
Sağışınca teninde kıllarınıñ

Bağışladım saña olsunlar âzâd
Ferahlar buluban tâ olasın şâd

Yine arz eyledi Hakk'a niyâzın
Didi bağışla yâ Rab çoğun ve azın

Yakîn varup bu hâl içre ashâb
Didi Fâruk ki mahbûb-ı ashâb

Hak'ın makbûlisiñ sözün de makbûl
Şefâatse hemîn ola azîz ol
Üveys ider n'olaydı gelmeseñ âh
Bağışlardı kamu âsfyi Allâh
Dirîgâ ey Ömer ivdin bu demde
Bir avuç âsf dahi kaldılar gamda
Hele kurtuldu çoğı kaldı azı
Olarıñçün Resûl itsün niyâzı
Pes andan secde-i şükr itdi Hakk'a
Kim aña Mustafâ gönderdi hırka
Giyüben hırka(y) i kıldı duâyı
Añuban ümmetile Mustafâ'yı
Nazar kıldı Üveys'e çünki Fârûk
Görür bir er ki gönli gözi açuk
Giyer eđnine bir köhne kilimi
Ve-lîkin kendüsi Hak'ın kelîmi
Görür üstinde bakup ol abânî
İçinde on sekiz bin âlem anî
Ömer taht-ı Hilâfet üzre sultân
Bakup hâline Veys'in kaldı hayrân
Çu bir dem Veys birle yâr oldı
Hilâfetden Ömer bîzâr oldı
Nazar eyledi çün kendüye aña
Didi çok hâl ma'lûm oldı baña
Didi Veyîs'de gördüm ol alâmet
Görünmez oldı gözüme hilâfet

Merâ bihter buved ân ez hilâfet
Demî bâşem bedîn câder ibâdet

Ömer kasd itdi terk ide hilâfet
Didi hâzır olan ashâb-ı ümmet

Sañâ bir lahza adl-ile hilâfet
Yeğ ola yüz yıl itmekden ibâdet

Müslimânlar seniñ adline muhtâc
Seniñ hükmün gıdâsına kamu ac

Hudâ emr itdi ey kân-ı adâlet
Resûlullâh hem kıldı vasıyyet

Vasıyyet kıldı hem Sıddîk Ebû Bekir
Didi gecsin benü(m) yerime Ömer

Zarûrî Pes Ömer de geçüp anden
Nasîhad istedi Veysü'l-Karen'den

Eyitdi Veys Fârûk'a kemâhî
Hakîkatle bilür misin İlâh'ı

Didi Hakk'ı bilürem evvel evlâ
Didi gayriyi bilmezsen yek evlâ?

Didi Ömer dahi bu bir nasîhat
Didi Veys-i Karen ol kân-ı şefkat

Ki yâ Fârûk seni bilür mi ol Hak
Didi Hak bildüğine bize ne dak

Didi ol yekdir ey adl ehl-i Fârûk
Seni bilmeye kimse Hak'dan artuk

Duâ kıl didi pes Fârûk-i sâî
Eyitdi ente evlâ bidduâî

Ömer didi duâdır bize âdet
Velf sana Resûl itdi vasıyyet
Didi makbûl kılup minnetimi
Unutmasun duâdan ümmetümi
Didi oldukca tende cünbişümüz
Duâdır ehl-i imâna işümüz
Ömer didi biraz köy bunda baña
Varup nesne getürem tâ ki saña
Elin koynına sokdı Veys ol dem
İki akca çıkardı ol mükerrerem
Didi bilür misin kim zinde olam
Ki bu akce(y)i yeyüp ande olam
Eğer olam bunu yiyince zinde
Getüresin pes andan kalanında
Ömer bî-ihdiyâr ağladı ol dem
İyitdi bu melekdür şekl-i âdem
Didi Üveys'e kim merd-i Hudâ'yi
Ne için görmedin Mustafâ'yi
Didi sizler Resûl'i gördünüz mi
Anın aşkına gönül virdiniz mi
Didi Fârûk biz Ashâbiyüz âhir
Nice göremeyüz ey merd-i fâhir
Didi vasfını ol cân ü cihânın
Görelüm diyün(dîn) nice bilürsüz anın
Açukmı(y)dı kaşı anın ya çatık
Nice bilürsin ey ashâb-ı sâdik

Bakamayup nübüvvet heybetinden
Nişân virmediler sûretinden

Çü vasfı zâhire başladı Fârûk
Didi Veys-i Karen Fârûk'a yok yok

Değil bu vasf-ı hâsı Mustafâ'nın
Meger siz cübbesin görmüşsünüz ânın

Ömer didi ya nice gördünüz siz
Buyurun görelüm ey ehl-i temiz

Didi Veys anı görmek şek degildir
Zirâ anuñ-ile iki cihân pür

Ayağı aşağı taht-es-serâdan
Yüce idi başı arş-ı a'lâdan

Bu resme görmüşem ben ol hâbîbi
Kim oldır hasta gönüller tabîbî

Didi sizler sever miydiniz anı
Habîb-i Hakk-ı ol cân ü cihânı

Ömer didi anı kimdür ki sevmez
Yolına ölmege kimdür ki ivmez

Didi Veys açın agzınız göreyin
Muhabbetinden (muhabbetten) size nişân vireyin

Çü gördi dişlerin cümlesi durur
Didi bunlar muhabbetden dem urur

Didi dişin sıdı kâfir Resûl'ün
Ben oldım aşkına ol pür usûlün
Aña yâr-ı muvâfık olmağ-ıçün
Komadum ağzında bir diş bütün

Sınan kangı dişdür bilememekden
Sıdım mecmûi dişlerimi şekden
Dahi didi-kim ey ashâb-ı izzet
Çü kıldık bir zamân ünsile sohbet
Keremler eyledü gör hayr-i mukaddem
Kerem kılsun size Hallâk-ı âlem
Gelüben rence kılduñuz kademler
Azîz olun kim itdiniz keremler
Hakk'a ısmarladuk sohbet emîndür
Yarag itmek gerek sâat yakindür
Kıyâmet yaragın görmek gerekdür
Size de bize de ol yegürekdür
Buyuriñüz eyâ ashâb-ı hazret
Biline şimdi hâzırdur kıyâmet
Vidâ itdi vü vâdîye göneldi
Dil-i Ashâb'a dâg-ı gam konaldı
Teaccüb iderek döndi emîreyn
Didiler inne hâzâ sâhibü'l-ayn
Revân oldı Ömer Hayder'le ashâb
Dolu gözleri tâb ve dilleri âb
Giderken söyleşür Fârûk u Hayder
İderlerdi Üveys'in hâlin ezber
Ki hoş merd-i mücerred ehl-i tecrîd
Nemîn ola velîde vasf-ı tefrîd
Giderlerdi bu hâli söyleşerek
Üveys'in vasfın ezberleyerek

Hemîn ola zehî merd-i yegâne
Nazîrî gelmemişdür cihâne

Bu hâletde olan er dek değildir
Hudâ'nın hâsıdır bu şek değildir

Giderlerdi bu iki sultân ebrâr
Üveys'in na'tin iderlerdi tekrâr

Yine geldik biz ahvâl-i Üveys'e
Karen ehline ma'lûm oldu neyse

Çü Veys'in bildiler ululığın halk
Ki gönderdi Nebî hurmet kılup dalak

Karen ehli bu kerre hurmet itdi
Kamu tahkîr idenler izzet itdi

Güneş gibi ayân oldu Yemen'den
Husûsâ kendüniñ köyi Karen'den

Karen kavmi çü gördiler bu hâli
Ayân oldu anıñ kadr ü celâli

Zarûrî lâzım oldu aña hürmet
İder oldu ol ilin halkı izzet

Anası dahı Hak emrine gitdi
Hemîn Veys ol diyârı terk itdi

Kaçuban Kûfe'ye vardı Karen'den
Çü duyuldu gönül götürüldi aından

Ricâl-i gaybden biri idiol cân
Yine anlar yoluna kıldı seyrân

Pes andan soñra görmediler anı
Yürürdi âlem içinde nihânî

Meger ashâbdan bir ehl-i irfân
Herem adı atâsı adı Hayyân
İşidüp durur-ımuş Veys kâlin
Resûl'ün hazretinden vasf-ı hâlin
Ne sözler kim didi vafında Ahmed
Beyân eylerken ashâba Muhammed
Herem anı işidüp oldu âşık
Bulup görmege sa'y itdi bu sâdik
Nevâhîsin gezerken ol cihânî
Bulur bir gün kenârında Furât'ın
Görür kim destmân alurdu ol er
Şehâdet eyledi kalbinde cevher
İleri varuban virdi selâmı
Selâmın aldı ol merd-i kirâmı
Üveys'in çün elin öpmek diledi
Çekindi san atuna diş bile di
Herem gördi za'if ü beñzi sarı
Düşer kalbine rikkat birle zârî
Anî hâline rahm itdi derûndan
Kılurdu cismini gark âb-ı hûndan
Hem ol sultân eyledi rikkat¹
Biraz ağlaşdı iki ehl-i hasret
Pes andan sordı ahvâlinden anî
Ki nicesin gamından bu cihânî

¹ Vezne uymuyor.

Bu dünyânın nicesin zahmetinden
Ne demdesin belâ vü mihnetinden

Eyitdi ey Herem ey ibn-i Hayyân
Belâ çekmektedir dünyâda merdân

Bu dünyâ âlemi Hakk'ın nesidir
Ölince bir nice gün muhibbisidir

Bu dünyâ dâridur zindân-ı fânî
Bi-hamdi'llâh ki degül câvidânî

Pes andan didi Veys-i pâk-gevher
Sorup ahvâlin ol merd-i dil-âver

Bilenin ulusudur enbiyâya
Pes andan soñra irer evliyâya

Pes andan didi Veys-i pâk-gevher
Sorup ahvâlini merd-i dil-âver

Pes andan soñra sâir mü'minîne
Belâ eksik degüldür ehl-i dîne

Hak'a minnet ki fânîdir bu âlem
Belâsı tez geçer durmaz yeme gam

Yalancı dünyânın yokdur sebâtı
Hudâ'dan gayrinün vardur vefâtı

Pes ağlayup didi hayfâ vü eyvâh
Karındaşım Ömer'e derd ü sad âh

Herem ider diri kodım ben anı
Üveys ider Hakk'a ulaşdı cânı

Didi yanup yakılup âh Fârûk
Te'essûf kılup ağlaşdılar çok²

Kanı bunca gelip giden velîler
Hak'a halkı yakın iden nebîler

Kanı bunca azîz-i müttakîler
Ki anlara adû olur şakîler

Cihânîñ yâ Herem ahvâli budur
Bunuñ nakşî vü reng ü âli budur³

Didi Veys'e Herem k'ey azm-i rü'yet
N'olaydı bir hadîs itsen rivâyet

Eyitdi yâ Herem kılup telattuf
Bana kılma bunun gibi tekellûf

Ne müftî (vü) ne muhaddis ne vâ'iz
Er oldur kim ola nefsine hâfız

Benüm dahı baña mensûb işim var
Cihânîñ halkından ayru cünbişüm var

Velî ey ibn-i Hayyân söyle baña
Buraya gelmege bâis ne saña

Bulışmak kasdı ne ol pür-usûle
Didi çün hazretin geldi Resûl'e

Evine varıcak şâh-ı Risâlet
Kudûmından safâ sürdi be-gâyet

² Bu misra vezne uymuyor.

³ reng ü âli: rengi alu -Metin

Yüzün gördüğüçün sen fahr-i dîniñ
Gözini öpdi ümmü'l-mü'minîniñ

Didi yâ Âyişe Tûbâ li-aynek
Ene vallâhü 'ayneyki kezâlik

Dönüp ashâba ol sultân-ı âlem
Beşâretle didi ol cân-ı âlem

Geliñ yanuma ey ashâb-ı devlet
Benüm gözlerimi kılñ ziyâret

Ki ben Veys'i gören gözleri gördüm
Safâdan nûr ile hisse getürdüm

Gözüme bakuban şâdân oluñuz
Sizin de nûr ile dolsun gözüñüz

Kıluban hakkınızda çok söz ol şâh
Sizi bulmaga ol dem sâlik-i râh

O demden aşkın ile olmışam yâr
Sizi bulmaga olmışam hırîdâr

Yer itdi cânım içinde muhabbet
Nasîb oldu bi-hamdi'llâh ki rü'yet

Hak'a minnet bulışdum şimdi saña
Nasîhat eyle lûtf it imdi baña

Didi kim yâ Herem sözimi işit
Duruş ahkâm-ı Kur'ân ile iş it

İden Kur'ân ma'nâsını kılavuz
Ki hir vaktin senin işin olavuz
Dahi çıkma yolundan sâlihîniñ
Fesâda virmeyesin tâ ki dîniñ

Dahı bir dem duruş unutma mevti
Hemîşe tut kulagında bu savtı
Dahi kavmünden öğüt kılma taksîr
Eger oğlan eger yigit eger pîr
Ne sanursañ saña ey ibn-i Hayyân
Duruş mü'minlere dahi anı san
Saña benden bu denlüdür vasiyyet
Dutasın bu kadar yegdür nasîhat
Herem ider ârzû kıldum geldüm⁴
Hak'a çok şükr kim tapuñı budum
Dilerüm bir zamân ey fahr-ı ebrâr
Enfs olam seniñle şöyle kim var
Eyitdi yâ Herem hîç istemezün
Hak'ın gayrıyla üns olmagı ben
Olur Hakk'ı unudan gayre hem-dem
Kabûl itmez bunu hergiz olaâdem
Hak'un ünsinden ol kim ala lezzet
Anun gayrile kaçan kıla sohbet
Hemîndür ey Herem şimden girü sen
Ne beni göresen ne hod seni ben
Velîkin ey Herem unutmazam ben
Sen de beni dahi unutmayasın duâdan⁵
Hemân kim hayr yâd itdi vü gitdi
Anuñ şevkı beni dîvâne itdi

⁴ Vezne uymuyor

⁵ Vezne uymuyor.

Yönelde Veys Hakk'a vuslat ile
 Herem yakıla kaldı hasret ile

 Dahi ashâbdan var idi bir er
 Rebî' idi adı bir pâk gevher

 Heves kıldı kim ol da Veys'in göre
 Müşerref ola vü ire huzûra

 Arayı buldı anı bir arada
 Namâz-ı subh kılur mâcerâda

 Didi fârig olunca katlamayum
 Göreyin nice tutar resm-i âyîn

 Biraz sabr iyledi kıldı namâzı
 Hak'a arz ide başladı niyâzı

 Didi virdim tamâm itsün göre(y)im
 Biraz vakıt bu arada dura(y)ım

 Hele sabr itdi tâ öylen olunca
 İbâdet yoluna vardı yolınca

 Gice olunca ol tâat itdi⁶
 Yine ol gice ol hâl içre gitdi

 Muhassal üç gün üç gice temâmı
 Namâzı yirde kıldı ihtimâmı

 Meger dördinci gice bir sehel dem
 Sükûn iyledi ol merd-i mükerrerem

 İmızgandı mübârek gözi bir dem
 Yine uyandı ol mahbûb-ı âlem

⁶ Bu mısralar vezne uymuyor.

Didi yâ Rabbi saña sığınuram
Uyur gözden dahı tok karından⁷
Sığındım saña gafletden İlâhî
Uyanıklardan iyle kemâhî⁸
Niyâzın ol azîzin çün işitdi
Rebî' öz nefesine insâf itdi
Didi besdür baña işbu nasîhat
Bilene bu kadar yeter vasıyyet
Amel kılana işbu va'zıla pend
Himmatidür âdemî olunca hursend
Eyüdüf fikreti hânı itmeyeyin
Azîze zulmi ibrâm itmeyeyin
Ûveys'e virmeyin deyü zahmet
Revân oldı rebî'-i pâk-sîret
Anı görmedi andan soñra kimse
Dahi kimse enîs olmadı Veys'e
Velî Saffeyn harbinde Ali'nin
Bilemiş leşkerinde ol velîniñ
Bile anda şehîd olmuş didiler
Saâdetle saîd olmuş didiler
Şu kim Hakk'a yarar devletlü cândur
Ol ölmez ömri anıñ câvidândur

⁷ Bu mısralar vezne uymuyor.

⁸ Bu mısralar vezne uymuyor.

Şehîd olan gazâ âdet fırsatında⁹
Ziyâfetedir anlar Hak katında.

Üveys'in Hak bilür kadrin kemâhîf
Aña ma'lûmdur resmi vü râhî

Hak'uhn taht-ı kubâbında velîler
Ne varsa kendi bilür ey birâder

Hem ol hâslarını ol bilür ancak
Ki mahbûblarını ihfâ ider Hak

Elâ ey andelîb-i gülşen-i râz
Yine bir söz ile iyle size zâz

Yiyüp tûtf-i kudsî gibi şeker
Kelâm-ı ehl-i aşkı kıl mükerrer

Olup deryâ-yı ma'nâ içre gavvâs
Duruş ey âşinâ bul gevher-i hâs

Ola kimdür maksûdı vire Hak¹⁰
Siyâh baht ağarup ola yüzün ak

Meded ire sürûş-i âlem-i gayb
Kerem kıla kerîm ü setr ola ayb

Temevvüc eyleyüben bahr-i ihsân
Maânîf gevherini saça ummân

Şehâb-ı lutf-ı Hak olup güher-bâr
Tabîat bâgına dürr-ide isâr

⁹ Bu mısralar vezne uymuyor.

¹⁰ Bu mısralar vezne uymuyor.

Safâ sahrâsı olup mürğ-i zârî
Kıla eşvâk ile cân mürği zârî
Keremler kıla vü rahm ide Rahmân
İre fazl-ı Hudâ kör ola şeytân
İrişüp bâd-ı lûtfîle vefânî
Saça mevc-i güher bahri vefânî
Gül-i rahmet virüp bûy-i garîbi
Terennüm eyleye cân andelîbi
Saçup tûtî-i cân söz deyü şeker
Döke dil bülbülü berk-i gül-i ter
Gel imdi ey sühan-dân ü sebük-bâr
Kılalım nazm sahrâsında pervâz
Olalum bahr-i ma'nâ içre gavvâs
Ola kim vire Bârî gevher-i hâs
Görelüm kıssa-i mevzûnı neyise
Gelelüm yine ahvâl-i Üveys'e
Didi Veyis'i bilen sâdik erenler
Anî evsâf-ı hâsına irenler
Bilenler vasfî ol cân-ı cihânî
Didiler bu sözi hakkında anî
Olurken ol mevâhî-i Yemen'de
Deve güderdi vâdî-i Karen'de
Meger ol hâs mahbûb-ı İlâhî
Deve yüninden urmuş bir külâhı
Ururken ol külâhı bende-i hâs
Okur her ighesi üzre bin ihlâs

Biñ ihlâs okuyup her ignesine
Temâm eyledi çün ol pâk sîne

Keremden müşterî olup aña Hak
Alup arşda anı asmış muallak

Bagışlamış keremden Hakk'a minnet
Her ignesiyiçün biñ âsî ümmet
Asılmış arş-ı Hak'da şimdi ol tâc
Bagışlanmış nice âsî-i muhtâc

Bu denlü izz ü nâz-ver tübet ü câh
Ki Hak virmiş Üveys'e bârekâllâh

Hemîn ola velîde mertebise
Ki virmiş hazret-i Mevlâ Üveys'e

Zehî merd ü zehî makbûl ü hazret
Zehî Veys-i Karen kân-ı kerâmet

Hemîndür bârekâllâh Hakk'a kurbet
Velîyyullâhda bu âsâr-ı izzet

Ulusı dinse tañ mı evliyânın
Ki meddâhı Muhammed ola anın

Anı kim medh ide sultân-ı kevneyn
Muhammed şeh-süvâr-ı Kâbe Kavseyn

Ne hâcet anı gayri kimse öğmek
Yalansuz medhi çünkim dindi gerçek

Resûlullâh çü medheyledi anı
Degil hâcet ana meddâh-ı sâni

Anıñ kim asıla arşa külâhı
Dahi nice olur hâss-ı İlâhî

Anuñla n'ola fahr itse köleñüz
Ki fahr-i evliyâdur Üveys-i pîrüz

N'ola fahr itseler ol san'at-ile
Ki başda götürürler izzet ile

Nedür tâca bu izzetler zehî baht
Ki olmuş şeyhlerin başı ana taht
Zehî izzet külâha câvidânî
Ser üzre götürür serverler anı

Aceb mi kılsa bu hırfet tefahhur
Ki bunların işi başa çıkupdur

Bu fen server dürür san'atler üzre
Muazzedür kamu hırfetler üzre

Geledür kubbe-i çarh-ı muazzam
Anıñ altında âdem aynı âlem

Şular kim âdeme âlem didiler
Külâha kubbe-i a'zam didiler

Vücûdı âdemin başka cihândur
Külâh üstinde anıñ âsümândur

Bu fenâ kadr ile ol hayy ü sâñî
Kalupdur eşref cümle sanâyi'¹¹

Helâl itmek için kesb-i ehl-i devlet¹²
Bunı çok sâlihîn idindi san'at

Biri sultân Vefâdür sâlih-i dîn
Nice müddet dikübdür arakçın

¹¹ Bu mısralar vezne uymuyor.

¹² Bu mısralar vezne uymuyor.

Görüp bunu halâl ü pâk pîşe
El urdı sâlihîn anca bu işe

Vefâ-zâde gibi Sultân Veys'e
İrâdet itdi âlf-şân Veys'e

Buyurmuşdur kim altı Şeyh Kâmil
Bizi tekmiâl kıldı her mükemmel

Birisi hazret-i Veyse'l-Karen'dür
Kim ol şâh fahr-i iklîm-i Yemen'dür

İkisi zâhir ü bâtında durdı
Hudâ her birini lûtf ile virdi

Anıñ âhir zamanda bir müridi
Vefâ-zâde gibi sultân düridi

Arakçın diküben bu merd-i sâdik
Üveys'e oldu bir merd-i muvâfik

Helâl itmek için çok âşık-ı dîn
Diküpdür dest-i renc için arakçın

Bu san'at bir mübârek kîmyâdur
Ki ba'zı işleyenler evliyâdur

Gel ey tâlib olan kesb-i helâle
Yi vü yidür duruşma cem'-i mâle

Elinden geldikce iyle ihsân¹³
Ki ihsânıñ abîdi olur insân

İşi ihsân-idi Veys'in hemîşe
Saâdet ehl-i ihsâna dürişe

¹³ Vezne uymuyor.

Kılurdu gice vü gündüz ibâdet
Hemîn anı bilürdi resm ü âdet
Amel kılmak hemîşe kârı idi
İbâdet beytinin mi'mârı idi
İbâdet birle olup Hakk'a kurbî
Ferâmûş itmiş idi ekl ü şürbi
Gice gündüz nice gün sâ'im idi
Giceler subh olunca kâim idi
Geçer idi nice gün nice gice ac
Degüldi ekl ü şürb ü hâke muhtâc
Hevâ-yı nefsi kat' itmiş idi ger
Gözine gelmez idi sîm ile zer
Olup bâzâr-ı zerden küllî bîzâr
Anılsa sem sanurdu sîmi her bâr
Yanup dururdu dünyâdan gözini
Hemîn dîdâr-ı Hak idi gözini
Temennâsı cemâl idi Hudâ'dan
Nazarın kat' itmiş idi mâsivâdan¹⁴
Dahi bir tâife kim sâr-bândur
Kim anlar muktedâ-yı kâr-bândur
Deve timârın iden cümle merdân
Üveys'in sırrıdur ey ehl-i irfân
Deve ile koyun güden yabanda
Hudâ ile müsâhib olur anda

¹⁴ Bu mısralar vezne uymuyor.

Meger bir Şeyh Şubân râ'i vardur
Muhammed ümmetine dâi vardur

Kerâmâtı anıñ âlemde meşhûr
Gelü adı ehâdîs içre mezkûr

Eger vasf iyleye bir kimse anı
Kitâb-ı müstakil ister beyânı

Garaz koyun deve sanmanız ancak¹⁵
Velî halvetde yegdür tâlib-i Hak

Yabanda yalıñuz olsa bir âdem
Olur ekserî Hak'ın zikrile hem-dem¹⁶

Pes âdeme hoşdur ehl-i halvet olmak¹⁷
Yabanda Hakk' ile hem sohbet olmak

Üveys'in vasf-ı hâssıydı bu hâlet
Deve güdüp olurdu ehl-i vahdet

İşi Hakk ile dâim halvet idi
Hemîşe ferd ü merd ü vahdet idi

Degil zâhir Üveys'in şeyhi kimdür
Hudâ bilür kim ol hayy ü alîmdür

Üveys'in mürşîdi Hak hazretidi
Degil ma'lûm anıñ şeyhi mürîdi

Üveysîler dinür bir tâife var
Bularda şayh mürid olmaz ey yâr

¹⁵ Sanmanız: sanmanız -Metin

¹⁶ Bu mısralar vezne uymuyor.

¹⁷ Bu mısralar vezne uymuyor.

Bular Hazret-i Hak'dan olur irşâd¹⁸
Mürîdi Hak murâdıyla olur şâd

Zehî ferhunde kavm ü pâk millet
K'alurlar feyz-i Hak'dan bî-vesîlet

Dimişdür ba'zı kâmil şeyh üstâd
Buları Hazret-i Hızır ider şâd¹⁹

Buların Hak bilür hâlini neyse²⁰
İremez degme kimse sırr-ı Veys'e

Anı kim Mustafâ meddâhı oldu
Mesîhâ-veş felek seyyâhı oldu

Zehî Veys-i eren şâh-ı Karen'dür
Yemen'den kopdı bir dürr-i Aden'dür

Anıñ her kişi bilmez vâsıf-ı hâlin
Hudâ bilür anıñ kadrin kemâlin

Bir olmuşdı katında genc-ile renc
Gözine gelmez idi karı vü genc

Cihân mâl ile mâl-â-mâl olsa
Kamusı anıñ olup añı kalsa

Ne dînâr idi aynında ne habbe
Bir idi eski kebe ile cübbe

Nice gün ac olup bir kerre ol cân
İbâdetle yürürken mest ü hayrân

¹⁸ Bular: Bunlar -Metin.

¹⁹ Buların: Bunların -Metin

Yüz üzre gördi kim yatur bir altûn
İtdi bu fitnedür ko bunda yatsun²¹

Didi kimse bunı düşürmiş ola
Nazar kılmadı gitdi sağ ile sola

Yedi gün yedi gece yimemiş idi
Ben acıkdım İlâhî dimemişdi

Didi-kim neyleyeyim altunı ben
Tevekkül kıldı Hakk'a geçdi andan

Varup bir yere çün kıldı karârı
Görür Veys-i Karen mahbûb-ı Bârî

Getürdi bir koyun bir tâze kerüde²²
Anı Veys'in önünde kodı yerde

Didi yâ Rab nice yiyeyim bunı ben²³
Bunı hayvân kapmış ola kimseden²⁴

Hudâ dil virdi ol koyuna bârî
Eyitdi Veys'e ey mahbûb-ı Bârî

Nasîbindür saña gönderdi Rezzâk
Buyur nûş olsan ey mergûb-ı Hallâk

Koyun bunı didi vü gâlib oldı
Üveys'in şevki aşkı gâlib oldı
Anı bildi -kim ol koyun melekdür
Didi Hak virdi pes anı yemekdür

²¹ Bu mısraların vezni uymuyor.

²² Bu mısraların vezni uymuyor.

²³ Bu mısraların vezni uymuyor.

²⁴ Bu mısraların vezni uymuyor.

Pes el sundı vü bismillâh didi
Biraz sıdı ramak mikdârı yidi
Çün şükür kıldı Hakk'a bî-niyâzı
Yine başladı kılmaga namâzı
Yine başladı kılmaga ibâdet
Ana hod oldı evvelde âdet²⁵
Gice tâ subha-dek tâat kılurdu
Anı öz rûhına râhat bilürdi
Şu resme hakk-ile tutmuşdı ünsî
Unutmuşdı-kim cümle cinn ü ünsî²⁶
Pür idi bâtnı aşk-ı Hudâ'dan
Nazarın kat' itmiş idi mâsivâdan²⁷
Şu resme dolmuş idi Hakk-ile ol
Ki bulmazdı diline gayri hak yol
Hakile ünsî şöyle tutmuş idi
Ki kendü kendüyi unutmuş idi
Berîydi aşk-ı Hakk-ile cihândan
Ki nesne anmaz idi cism ü cândan
Degil mümkün mufassal vasfı anıñ
Eger vasf itseler halkı cihânıñ
Çün anı medh kıldı şâh-ı mürsel
Anı kim medh ider insâf kıl gel

²⁵ Bu mısralar vezne uymuyor.

²⁶ Bu mısralar vezne uymuyor.

²⁷ Bu mısralar vezne uymuyor.

Anı kim ola meddâhı Muhammed
Kıyâs itmekdür ol merd-i mücerred

Sabâyî anı nice medh kılsun
Ya kadrin kimse anın nice bilsün

Anıñ gibi eri medh itmez ey yâr
Anıñ hâlinden olmayan haber-dâr

Bu zevki bilmez olmayan mezâkı
Ki ne karâ bilür ne akı²⁸

Belf zevk ehliyiçün ehl-i irfân
Didi men lem yezuk lem ya'rif ey cân

Duruş kim sen de anlardan olasın
Ki bu zevkın safâsını bulasın

Semâ' u vecd hâletinden haber-dâr
Ola mı hiç irakdan bakan ey yâr

Aña kim Hak tattırdı zevk-i irfân²⁹
Muhibb-i ehl-i irfân olur ey cân

Duruş sev ehl-i fakrı gayrıdan çok
Ki sevdiğin añar her kişi artık

Muhammed ulusıdur ehl-i fakruñ
Taleb kıl fakrı tâ kim arta fahruñ

Eger fakr ehli olsalar idi bed
Fakrım ben diyemedi Muhammed

²⁸ Bu mısralar vezne uymuyor.

²⁹ Bu mısralar vezne uymuyor.

Fakîre ey ganî ta'n itme zinhâr
Tâ ki makhûr olmayasın nezd-i kakhhâr³⁰

Üveys'in var idi fakrı vüsûli
Anîñ çün sevdi Tanrı hem Resûl'i

Fakîri bunda bugün sen sevegör
Ki yarın seniñ-ile kopan odur

Bugün her kim seve cân ile Veys'i
Gerek yarın anuñla ola ünsi

Resûl'i nice sevse bir müstülmân
Gerek fakr ehlin ile seve ey cân

Didi seyyid ne kavmi sevse insân
Hemîn anlardan olur ey müselmân

Fakîre eyleme aceb tekebbür
Katında mâlını kılma tezekkür

Fakîre anmagıl câh-ı celâliñ
Telef olmaya tâ kim mülk ü mâliñ

Fakîre olsa avret dîn eridür
Bula kalbi Hak'ın manzarıdır³¹

Eger fakr ehline ihsân kılasın
Seni sen lâyı-ı Sübhân bilesin

Duruş ihsân kıl ey sâhib-i câh
Nitekim saña ihsân kıldı Allâh
Ecelden ön zekâta sa'y it ey yâr
Ki borc eyü güne kalmaz mesel var

³⁰ Bu mısralar vezne uymuyor.

³¹ Bu mısralar vezne uymuyor.

Tasadduk kıl elindeyken senin mâl
Yumulunca gözün özge olur hâl

Olursun Veys gibi ehl-i tecrîd
Olasın Hak katında ehl-i tevhîd

Kime kim lûtfi Bârî'nin ola yâr
Yir ü yidürür olmaz mâl aña nâr

Şu kim yimez yidürmez haset eyler
Ne demdür işi terk-i fırsat eyler

Yogise mâlin eylemege ihsân
Duâ kıl bârî ey merd-i müsülmân

Duâ kılmak da ihsân iylemekdür
Mesel hod es-sahî mâ-melekdür

Duâdan ehl-i îmânı unutma
Duruş sa'y it bu ihsânı unutma

Ne zâtın kim sıfâtı ola ihsân
Abîd olur aña mecmû'-i ihsân

Bu dünyâdan garaz eyelükdür ey yâr
K'eyülkdür dü âlemde ne kim var

Hudâ rahmetler itsün ol azîze
Kim okuyup du'â hayr ide bize

Hudâ ol kula kılsun feth-i bâbı
Duâ kıla düzene bu kitâbı

Kılup şefkat Sabâyî pür-günâha
Şefâat ide yüz tutup İlâha

Aña rahmet kıla hallâk-ı âlem
Okuya fâtihâ va'llâhü a'lem

Tahrîri: 1322 Şehr-i Eylül Cum'a